2023030307-0188-0002

Ministerie van Justitie en Veiligheid

Staatssecretaris
Postbus 20301
2500 EH 'S-GRAVENHAGE

Datum
22 februari 2023
Kenmerk

Telefoon

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Consultatiereactie 'Wet gemeentelijk toezicht op seksbedrijven'

Geachte

De VNG heeft op 2 januari jl. het wetsvoorstel Wet gemeentelijk toezicht op seksbedrijven (hierna: Wgts) ontvangen met uw verzoek om hierop een reactie te geven. Wij gaan graag in op dit verzoek.

Wettelijke grondslag nodig
We steunen de noodzaak van een wettelijke grondslag om gegevens te verwerken en vragen in meerdere opzichten aandacht voor de uitvoerbaarheid. Het voorliggend wetsvoorstel komt voort uit de motie van het lid Wiersma waarbij terecht is geconstateerd dat gemeenten een taak hebben bij de regulering, het toezicht en de handhaving van de gehele prostitutiebranche en bij de aanpak van mensenhandel. De VNG vindt het belangrijk dat gemeenten de juiste instrumenten hebben om hun taken adequaat uit te kunnen voeren. Voor het uitvoeren van deze taak blijkt het noodzakelijk om gegevens van sekswerkers te kunnen verwerken. Hier is een wettelijke grondslag voor nodig. Een deel van de gemeenten geeft aan dat het zonder gegevensverwerking haast niet mogelijk is zicht te krijgen op de sekswerkers, op te treden tegen plaatsgebonden illegaal sekswerk en zo misstanden tegen te gaan.

De VNG ziet daarnaast het belang om bij gemeenten de meldingsbereidheid bij signalen van mogelijk menshandel te vergroten en daarom te kijken naar een bredere wettelijke grondslag. Ambtenaren kunnen tijdens hun werk zogeheten 'zachte' signalen opvangen van mogelijke mensenhandel. De onduidelijkheid die heerst bij ambtenaren over wat zij wel of niet mogen delen, helpt niet mee om de actieve signalerende rol van gemeenten te stimuleren, zoals deze onder meer in het Programma Samen tegen Mensenhandel is toegekend. Door deze onduidelijkheid blijven gevallen van mensenhandel onnodig onzichtbaar.

Aandachtspunten voor de uitvoerbaarheid
Ten aanzien van de uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel wil de VNG u een aantal aandachtspunten meegeven ter overweging.

1. Persoonsgegevens verwerken onder de noemer 'dienstverlener' in plaats van 'sekswerker'
   Gemeenten geven aan dat het werken voor de vergunde sector aantrekkelijker moet worden. De VNG onderstreept dit. Sekswerkers moeten vrijwillig en uit eigen keuze hun werk kunnen doen. Op de term sekswerk heerst helaas nog steeds een taboe, ondanks goede initiatieven om dit te doorbreken. Zo hebben in de praktijk sekswerkers nog steeds te maken met schrijdende situaties waarin zij geen hypotheek krijgen, als blijkt dat zij inkomsten uit sekswerk ontvangen. Ook kunnen woningcorporaties op voorhand moeilijk doen, terwijl er niet perse sprake is van overlast. Gemeenten pleiten daarom om gegevens te verwerken onder de noemer 'dienstverlener, in plaats van 'sekswerker' waardoor eventuele stigmatisering met de daarbij komende gevolgen worden tegengegaan. De VNG erkent dit belang.
2. Bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van betrokkene
   De VNG vindt het zeer belangrijk dat de grondrechten en fundamentele belangen van betrokkene, in dit geval de sekswerker, goed wordt beschermd. Het blijkt dat een deel van de sekswerkers angst kent voor het uitlekken van (persoonlijke) informatie en mogelijk misbruik van de gegevens door de overheid.[1] Hierdoor willen ze niet in een overheidssysteem geregistreerd staan als sekswerker. De VNG juicht daarom het nieuwe vijfde lid van artikel 151a Gemeentewet toe op grond waarvan gemeenten passende en specifieke maatregelen dienen te treffen ter bescherming van betrokkene. Daarbij onderstreept de VNG het belang van de volgende beschrijving in de Memorie van Toelichting (hierna: MvT): *"...het creëren van een veilige en gezonde branche voor sekswerkers en het tegengaan van illegale prostitutie. De verwerking van bijzondere persoonsgegevens is evenredig met het oog op deze doelstellingen en gaat niet verder dan nodig is om dit doel te bereiken."* Wat passende en specifieke maatregelen zijn om deze bescherming te monitoren en te waarborgen, wordt echter niet toegelicht in de MvT. De VNG vindt het daarom noodzakelijk dat het ministerie van Justitie en Veiligheid gemeenten hierbij ondersteunt om deze bescherming ook daadwerkelijk landelijk en uniform te kunnen waarborgen en dit opneemt in de MvT.
3. Individuele sekswerkers
   In de MvT staat expliciet benoemd dat dit wetsvoorstel uitdrukkelijk niet is bedoeld voor toezicht en handhaving op individuele sekswerkers. Dit betekent dus dat het aanleggen van dossiers over sekswerkers door gemeenten uitdrukkelijk niet is toegestaan. Een belangrijke nuance. Wel erkent de VNG de onduidelijkheid over deze uitleg in de MvT die heerst bij een deel van de gemeenten. In de praktijk komt het namelijk voor dat toezichthouders een sekswerker treffen waarvan dan nog niet bekend kan zijn of dit een geheel zelfstandige sekswerker is of iemand die werkt bij een illegale exploitant, of meerdere sekswerkers tegelijk treffen. Gemeenten geven aan dat zij in die situatie de persoonsgegevens moeten kunnen noteren, met het doel om te kunnen handhaven tegen een illegale exploitant.

[1] Bleeker, Y. & Van den Braak, G. (2021). *De Nederlandse seksbranche: Een onderzoek naar omvang en aard, beleid, toezicht en handhaving.* Amsterdam.

2023030701818 0003

4. Toezichthouders
   De manier waarop toezicht en handhaving op sekswerk is ingericht verschilt per gemeente. Bij de ene gemeente voert voornamelijk de politie deze taak uit. Bij andere gemeenten gebeurt dit voornamelijk door toezichthouders van de gemeente of voeren zij dit in gezamenlijkheid, politie en gemeenten, uit. Het is daarom van belang dat in de MvT duidelijk wordt dat met begrippen als 'toezichthouder' en 'gemeente' overal wordt bedoeld 'alle personen die zijn belast met toezicht én handhaving van de APV-bepalingen inzake sekswerk'.

Tot slot

De VNG onderstreept het belang dat bij nieuwe wetgeving omtrent sekswerk, waaronder de Wgts, zowel de barrière voor autonome sekswerkers wordt verlaagd als de barrière wordt verhoogd voor mensen die misbruik maken van de branche. Wij realiseren ons dat dit geen gemakkelijke combinatie is. Wij blijven hierover de komende tijd graag met u in gesprek.

Met vriendelijke groet,
Vereniging Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur